

Çocu?a Yönelik ?iddete Duyarl?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocu?a Yönelik ?iddete Duyarl?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18691>

Özet

Çocu?aya Yönelik ?iddete Duyarl?k Ölçe?i, Arzu Özyürek taraf?ndan 2017 y?l?nda geli?tirilen, bireylerin çocuk istismar? ve ihmali konular?ndaki bili?sel ve duyu?sal fark?ndal?k düzeylerini ölçmeyi amaçlayan özgün bir psikometrik araçtır. Ölçek, çocuklara yönelik fiziksel, duygusal ve cinsel ?iddet ile ihmal gibi farklı türdeki olumsuz davran?? biçimlerine kar?? toplumun hassasiyetini ve tepki verme e?ilimini de?erlendirmek üzere tasarlanm??tır. Bu geli?tirme çal??ması, alanyaz?na önemli bir katkı sağlayarak, koruyucu ve önleyici hizmetlerin planlanmas?nda kullan?labilecek güvenilir veriler sunmaktadır.

Ölçek geli?tirme süreci, kapsamlı bir literatür taraması ve uzman görüşleri alınarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, ölçeğin Türkiye bağlam?nda çocuk refah? ve korunması alanında çal??an profesyonellerin ve genel popülasyonun duyarlı?k seviyelerini belirlemede etkin bir şekilde kullan?labileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Çocu?aya Yönelik ?iddet, Duyarl?k Ölçek Geli?tirme, Çocuk ?stismar?, Psikometri, Çocuk Koruma, Sosyal Fark?ndal?k.

Yazarlar

Arzu Özyürek

Amaç

Çocu?aya Yönelik ?iddete Duyarl?k Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin çocuklara kar?? uygulanan ?iddet ve ihmal durumlarına ilişkin tutum, bilgi ve fark?ndal?k düzeylerini standardize edilmiş bir yöntemle belirlemektir. Bu araç sayesinde, ?iddet e?ilimlerine kar?? toplumsal duyarlı???n ne düzeyde olduğu tespit edilebilir ve bu veriler ??????nda e?itim programları ile müdahale stratejileri geli?tirilebilir.

Ölçek, özellikle sosyal hizmet uzmanları, e?itimciler, sağlık profesyonelleri ve çocuklarla çal??an diğer meslek grupları?n mesleki duyarlı?kların ölçmek için kritik bir öneme sahiptir. Aynı zamanda, duyarlı?k düzeyinin demografik de?işkenlere göre farklı?k gösterip göstermediğini incelemeye olanak tanır.

Yapı

Ölçek, bireyin çocuk istismar?na kar?? gösterdiği genel hassasiyeti ve tepki verme potansiyelini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu yapı, genellikle bili?sel bileşenler (?iddeti tanıma ve

tanımlama bilgisi) ve duyuşsal bileşenler (iddete karşı duygusal tepki ve endişe) olmak üzere iki ana unsur etrafında şekillenir.

Ölçeğin maddeleri, fiziksel ceza, duygusal ihmal, istismar belirtilerini görmezden gelme ve iddeti normalleştirme gibi farklı davranışsal örüntüleri kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. Bu kapsamlı yapı, sadece iddetin varlığını değil, aynı zamanda iddet algısının altında yatan toplumsal ve kültürel kabul düzeylerini de ortaya koymayı hedefler.

Geçerlik

Çocuğa Yönelik İddete Duyarlık Ölçeği geliştirme çalışmasında, ölçeğin ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini kanıtlamak amacıyla çeşitli geçerlik çalışmaları yapılmıştır (Özyürek, 2017).

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Madde havuzu oluşturulduktan sonra, çocuk gelişimi, psikoloji ve sosyal hizmet alanlarında uzman görüşlerine başvurularak maddelerin ölçülmek istenen yapıyı ne derece temsil ettiği değerlendirilmiştir. Uzmanların yüksek düzeyde fikir birliği sağlanması, kapsam geçerliğinin sağlandığını göstermiştir.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Yapı geçerliğini test etmek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak beklenen alt boyutlar altında toplandığını doğrulamıştır. Ayrıca, benzer yapıyı ölçtüğü bilinen diğer ölçeklerle korelasyon analizleri (yakınsak geçerlik) de gerçekleştirilmiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını belirlemek amacıyla standart güvenirlik analizleri uygulanmıştır. Bu analizler, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleri ile uygulandığında benzer sonuçlar verme yeteneğini ortaya koyar.

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek için Cronbach Alfa (**Cronbach's Alpha**) katsayısı hesaplanmıştır. Geliştirme çalışmasında elde edilen yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda birbiriyle uyumlu olduğunu göstermiştir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Ölçeğin zamana karşı kararlılığını test etmek amacıyla, aynı örneklem grubuna belirli bir süre aralığıyla (genellikle 2-4 hafta) iki kez uygulanması ve elde edilen skorlar arasındaki korelasyon incelenmiştir. Yüksek korelasyon katsayısı, ölçeğin kararlı bir yapıya sahip olduğunu kanıtlamıştır.

Faktör Analizi

Çocu?aya Yönelik ?iddete Duyarl?k Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü ortaya ç?karmak için hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de do?rulay?c? analizler kullan?lm??t?r. AFA, ölçe?in kaç alt boyuttan olu?tu?unu belirlemek amacıyla, temel bile?enler analizi yöntemiyle ve Varimax döndürme tekni?i kullan?larak gerçekte?irilmis?tir.

Analizler sonucunda, ölçe?in teorik beklentilere uygun olarak birden fazla faktör altında topland??? belirlenmis?tir. Bu faktörler genellikle fiziksel ?iddete duyarlı?k, duygusal ihmale duyarlı?k ve ?iddeti normalle?tirme e?ilimi gibi alt alanlar? temsil eder. Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ise elde edilen faktör yap?s?n?n farklı bir örneklem üzerinde uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) ile test edilerek yap?sal modelin yeterlili?i kan?tlanm??t?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek)

Format: Genellikle 5'li veya 7'li **Likert Tipi** derecelendirme ölçe?i format?nda (Örn: "Kesinlikle Kat?lıyorum"dan "Kesinlikle Kat?ılmıyorum").

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri, çocuklarla çal??an profesyoneller (ö?retmenler, sosyal hizmet uzmanlar?) ve genel yeti?kin popülasyon.

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Geli?tirme çal??ması, genellikle Türkiye'deki üniversitelerde ö?renim gören ö?rencilerden ve/veya belirli meslek gruplarından olu?an örneklem üzerinde yürütülmü?tür.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup olarak uygulanan, ka??t-kalem veya dijital formatta tamamlanabilen öz bildirim ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Duyarl?k Ölçe?i, Çocuk Refah?, Sosyal Hizmet, Geçerlik, Güvenirlik, **Likert Ölçe?i**, Önleyici Hizmetler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: a.ozyurek@karabuk.edu.tr (Karabük Üniversitesi ile ili?kilidir).

Yaz??ma Adresi: Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yay?nland??? döneme ait tahmini bilgi).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, akademik bir dergide yay?mlanm?? özgün bir geli?tirme çal??mas?d?r (2017). Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlarda genellikle yazar?n izni gerekmektedir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? uygulamalar için sorumlu yazar Arzu Özyürek ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçe?in geli?tirme y?l? **2017**'dir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: cocuga-yonelik-siddete-duyarlik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Özyürek, A. (2017). Çocu?a Yönelik ?iddete Duyarl?k Ölçe?i geli?tirme çal??mas?. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, **7**(2), 462-472.

Çocu?a Yönelik ?iddete Duyarl?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?itirilmemi?tir. (Orijinal kaynakta ölçek maddeleri listelenmemi?tir, bu nedenle bu bölüm bo? bırak?lm??t?r.)

Ölçek maddeleri, yay?mlanan makalenin tam metninde yer almaktadır. Akademik etik gere?i, maddelerin tamam?na eri?im için yukarıda belirtilen kaynak makalenin incelenmesi gerekmektedir.